Godina II. — Broj 409.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Petak, 25. koloveza 1916.

„HRVASKI LIST" izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sižanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 24. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Osim nekoliko malenih, uspješnih poduzeća u pretpolju nema niti kod vojske nadvojvode Karla, niti na Hindenburgovoj fronti nikakvih važnih dogodjaja.

Talijansko bojište.

Nakon žestokog opstrijeljavanja grebena Fassanskih Alpa i naših položaja na visinama na obim stranama doline Travignolo, poduzeše Talijani protiv fronta Col-rotondo-Cima dieci više navala, koje su bile odbite. Inače nema važnih dogodjaja.

Jugoistočno bojište.

Na donjoj Vojusi čarkanje.

Zamjenik poglavice generalnog stožera
pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 24. (D. u.). Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na sjeveru od Somme bili su sinoć i nočas osujećeni novi napadaji naših protivnika. Engleski su napadaji bili opet upereni protiv izbočenog luka izmedju Thiepvala i Pozieresa, te protiv naših položaja około Guillemonta. Blizu Maurepasa, osobito južno od njega, bile su suzbijene, dijelomice po ozbiljnom boju, jake francuske sile. Na desno od Moze porasla je popodne znatno u žestini topnička borba u odsjeku Thiaumont-Fleury, u šumi Chapitre i na Šumovitoj Gori. Propalo je više francuskih navala na jugu od tvrdje Thiaumont.

Posljednjih je dana bilo oboreno u zračnoj borbi kod Bazentina i zapadno od Peronna te u okolici Richebourga i La Bassea našom obrambenom vatrom po jedno neprijateljsko ljetalo.

Istočno bojište.

Osim manjih uspješnih poduzeća protiv ruskih prednjih četa, u kojima smo uhvatili zarobljenika i plijena nema ništa važna da se javi.

Balkansko bojište.

Na visovima sjeverozapadno od Ostrovskog jezera Srbi odoljevaju još bugarskoj navali. Njihovi su se protunapadaji protiv Džemaat-Jerija izjalovili. Sve vijesti iz neprijateljskog tabora o srpsko-francusko-engleskim uspjesima budi ovdje, budi na Vardaru ili Strumi, jesu proste izmišljotine.

Vrhovno vojno vodstvo.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 23. (D. u.) Glavni stan javlja:

Naše čete, koje napreduju na jugu od Florine, zaposjele su ječer Kastoriju. Čete, koje djeluju u stranama Florine-Ostrovskog jezera, napale su Srbe u njihovim položajima Sv. Spiridijon-Čeganska planina, te su dosad zarobile preko 200 momaka i zaplijenile 5 nepokvarenih francuskih brzometnih topova i 6 strojnih pušaka. Bitka još traje. U Moglenskoj je dolini bio suzbijen s velikim gubicima napadaj srpske šumadijske divizije. Lijeva je obala Strume posve pročišćena od neprijatelja. Na svojem pohodu južno od Drame suzbila su naša pomaknuta odijeljenja protiv Orfanu roj engleskog konjaništva. Zaposjeli smo željeničku stanicu Angista. Željeznička je pruga Okčilar-Ouk-Drama-Angista-Demir-Hissar u našoj vlasti.

BRZOJAVI.

Madžarski sabor i delegacije.

Budimpešta 23. U saboru su saopćili vodje opozicije Apponyi, Andrassy i Rakovsky, da polažu misiju opozicijskih pouzdanika, što su ju bili preuzeli dogovorno s vladom, jer da im nije dana mogućnost, da dobiju razjašnjenja o važnim „stvarima", te da bez njih nijesu mogli da izraze svojeg mnijenja. Mjesto toga da se ih je postavilo prad gotove činjenice.

Zatražili su, neka se sazovu delegacije. Isticali su složno, e da se izbjegne svakom nesporazumku, kako su svi Madžari bez razlike, ako bi bio mir vrlo poželjan, odlučili da se bore do pobjedonosnog, časnog mira.

Ministar je predsjednik Tisza odvratio, da se prigovori vodja opozicije temelje očito na nesporazumljenju. Da niti u delegacijama ne bi bilo moguće u sadašnjim prilikama podati opširnijih razjašnjenja, nego što su ih vodje opozicije dobili. Ministar je predsjednik uzeo kao primjer držanje austro-ugarske vlade, prije nego li je Italija navijestila rat, što ga je Andrassy spomenuo. Ustvrdio je: Da nije onda Austro-Ugarska slijedila držanje, koje je graničilo s poniženjem, to bi bio ratni navještaj pao ili prije proloma kod Gorlica, ili neposredno u slijedeće dane. S toga smije vlada, da s visokim čelom zastupa svoje stanovište, osobito ako se uzmu u obzir posljedice drugog držanja, pošto je bila tada bez posada još i srpska granica. Razložio je, kako je nemoguće, da se sazovu delegacije uslijed odgode austrijskog sabora, te izjavio, da svaki Madžar obžaljuje takovo stanje i želi, da se to zlo odstrani. Da bi ipak bila najveća nepravda, da bi se krivilo austrijsku vladu ili njezine sadašnje vodje radi kroničkog saborskog zlostanja u Austriji. Ministar predsjednik uzimlje u obranu izvanjskog ministra protiv prigovora, da naša izvanjska politika nije bila iskrena, izjavljuje, da mjerodavni faktori ništa više ne žele nego li čas, kad će se podastrijeti čitava politika, što ju Austo-Ugarska slijedi, sudu posve prosvjetljenog javnog mnijenja. Napokon pozivlje ministar predsjednik opoziciju, neka ustraje i unaprijed u svojem dosadašnjem držanju, iz kojega je madžarski narod uvijek crpio najvrednije vrelo svoje snage.

Pitanje mira u madjarskom saboru.

Budimpešta, 24. (D. u.) Odgovarajući na interpelaciju zast. Hollo člana Karolyeve stranke, koji je upitao, da li ne smatra ministar predsjednik da je nadošao čas, da se učine pripravni koraci za sklopljenje poštenog mira, odgovorio je ministar predsjednik kako on potpisuje posve najzadnje izjave grofa Andrassya, kako se čini uslugu neprijatelju govoreći o miru, u času kad ga nije moguće sklopiti, ali da i on misli kako bi bio zločin protiv čovječanstva, zločin protiv domovine, zločin protiv sviju narodnosti, da bi se izgubio samo i jedan hip, čim se može sklopiti pošteni mir, koji bi sačuvao naše bivstvene interese. (Živahno odobravanje i pljeskanje).

Uspjesi njemačkih podmornica.

Berlin, 23. „Lokalanzeiger" piše pod naslovom „Engleski gubici kod posljednjeg podmorničkog boja". Ne će biti suvišno, ako obzirom na protuslovna izvješća engleske admiralitete još jednom opišemo posljednji sukob, što su ga naše podmorničke sile imale sa engleskim brodovljem visokog mora. Treba je da još slijedeće ustanovimo: Jedna je od naših podmornica uništila krstaš „Nottingham", što priznaju i Englezi. Druga je podmornica uništila drugi jedan krstaš te je malo zatim dvim hicima teško oštetila krstaš „Falmouth". Kada je kušala, da konačno potopi taj krstaš, bijaše 2 i pol sata kasnije pogodjena od engleske torpedovke, time ali tako neznatno ostećena, te se je mogla povratiti u domaću luku. Trećoj je podmornici naprotiv uspjelo potopiti krstaš „Falmouth", što su ga medjutim engleske bojne sile za sobom vukle. I ta je podmornica bila iza napadaja lako oštećena, ali se je takodjer povratila, kako se čini dapače i bez ikakve oštete. Konačno je četvrta podmornica navalila na liniju engleskog brodovlja visokog mora, te je teško oštetila jednu veliku englesku bojnu ladju. Sve to je nepokolebivo ustanovljeno napram engleskim pokušajima nijekanja.

*

Amsterdam, 23. Vijeće je brodovlasnika ustanovilo, da je poštanski parobrod „Königin Wilhelmine" naišao na minu.

Lulea, 23. List „Norsken Flamman" javlja, da je njemački parobrod „Desterro" bio 18. kolovoza zaplijenjen od ruske podmornice u udaljenosti od 2 minute unutar švedskih voda i to u blizini Hudiksvale, gdje je bio usidren, te da je bio odveden u Abo.

Povratak „Deutschlanda".

Berlin, 23. Vijest o dolasku „Deutschlanda", koja se je tu poslije podne proširila, izazvala je u gradu veliku radost. Tekom jednoga četvrt sata bijaše grad u zastavama te su svi listovi objavili u posebnim izdanjima veseli taj dogodjaj. I u drugim velikim gradovima Njemačke su bile uslijed toga dogodjaja izvješene zastave te su izašla posebna izdanja novina.

Liebknechtu kazna povišana.

Berlin, 23. U kaznenoj stvari protiv vojnika-radnika Karla Liebknechta odlučio je danas poslije podne viši sud, da se Liebknechta osudi radi pokušanog ratnog izdajstva, teške neposlušnosti i protivljenja protiv državne sile na četiri godine i jedan mjesec tamnice, u što se ubroja 1 mjesec istražnog zatvora, dalje na odalečenje iz vojske te na gubitak gradjanskih počasnih prava za vrijeme od 6 godina. Ako se uzme u obzir da je Liebknecht u ratno doba i na štetu ogrožene domovine na najteži način kršio dužnosti vojnika i gradjanina, je povišanje kazne prve inštance posve opravdano usprkos okolnosti, koje govore u prilog optuženika. On je i sam priznao, da je širenjem ljetaka i priredjivanjem javnih demonstracija namjeravao oslabiti vojnu silu države. Osim toga bijaše Liebknecht još prije kažnjen radi sličnog čina na 1 i pol godinu tvrdjavske tamnice. Protiv današnje osude može podignuti reviziju.

Ruska bojna krstarica potopljena.

Kopenhagen, 23. Velika ruska krstarica „Peresvijet" potonula je u blizini Vladivostoka. Zapovjednik je počinio samoubojstvo.

Glasovi o talijanskoj krizi.

Rotterdam, 23. Opeta kruže glasovi o ministarskoj krizi u Italiji. Dio talijanskog novinstva predbacuje kabinetu slabost. Najljuće napada rimski list „Popolo d'Italia", koji tvrdi, da je Bosellijevo ministarstvo neodlučno, kao što je bilo ono Salandrovo. Boselli je odgovorio na posljednje austrijske zračne napadaje prosvjedima agencije Stefani te je još uvijek nije navijestio Njemačkoj rata. Prema „Messaggeru" su za posljednji „nemar" odgovorni ministri Orlando i Scialoja.

Bugarska ofenziva.

Bern, 23. O velikoj bugarskoj provali brzojavlja posebni dopisnik „Secola" iz Soluna, da nemože nitko nijekati velike važnosti bugarskog upada na grčko područje. Zagonetno je, kako je taj bio moguć, kada su Grci čuvali svoju granicu sa najmanje 10.000 momaka. Bugarski je upad tim nejasniji, što je čitavo područje bilo dobro utvrdjeno i što leži baš u onome odsjeku moderna tvrdjava Ynager, sa koje ne može vladati dolinom Kavale, a djelom i cestom u Vranju i u Valaltis.

„Temps" vidi u ofenzivi Njemaca i Bugara za sada samo jednostavnu demonstraciju, jer nemaju potrebnih vojnih snaga za veliko poduzeće.

Navala prama Solunu.

Genf, 23. Francuska odjeljenja, što su bila bačena preko Strume, čekaju na zgodan trenutak za protunavalu dok su se raspršene srpske čete okupile u okolici jezera Ostrovo, gdje čekaju na pojačanja iz glavnoga stana.

Lord Cecil o Grčkoj. Donja kuća odgodjena.

London, 24. (D. u.) U donjoj je kući izjavio lord Cecil, da su odnošaji s grčkom vladom pod Zaimisovim ministarstvom posve povoljni.

Donja je kuća odgodjena do 15. listopada.

Odgodjenje grčkih izbora.

Lugano, 23. Grčki list „Hestia" javlja, da namjerava grčka vlada, obzirom na sadašnje dogodjaje, odgoditi na neizvjesno vrijeme nove izbore, što su se imali vršiti 18. listopada.

Posljednji odlomak evropskoga rata.

Berlin, 23. Engleski poslanik u Ateni izjavio je suradniku „Nea Hella", da je po njegovom mnijenju nastupio zadnji odlomak europskog rata te da je time i Grčka dirnuta.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 21. popodne. Na zapadnoj fronti nastavljaju se bojevi na Stohodu te u okolici Tobola i Rudke-Červišće. Tu su naše čete nastupile još na nekoliko odsjeka. U tom smo kraju zarobili 18. i 19. o. mj. ukupno 16 časnika i preko 1350 momaka, te smo zaplijenili 1 top, 18 strojnih pušaka, 4 bacala bomba i 4 reflektora, te veliku silu topovskih naboja i pušaka. U kraju je Lubjesova na Stohodu zapalilo naše topništvo svojim pucanjem njemački privezani balun. U kraju zapadno od Nadvore napreduju uspješno naše prednje straže, te su zauzele čitavi niz vrhova. U strani Kutija zauzeli smo selo Fereskul i Jablonicu na Ćeremošu, kao što i nekoliko vrhova zapadno od prvog sela svojom vatrom suzbili smo sve opetovane protivničke napadaje na vrhovima jugozapadno od gore Tomnatik.

21. na veče. Položaj je nepromijenjen.

Francuska.

Pariz, 23. Služb. izvj. od 22. t. mj., 3 sata posl. podne. — Sjeverno Somme traje dalje djelovanje topništva na velikom dijelu fronte. Francuzi su nekoliko uznapredovali u blizini Cfery te su zaplijenili 2 nova topa od 7.7 cm.

U šumici osvojenoj medju Guillemontom i Maurepasom, juzno Somme, dozvolila su pojedina poduzeća Francuzima, da zauzmu komade jaraka jugozapadno Estreesa i istočno Soyecourta. — Nekom se je francuskom odjelenju posrečio zaskok na strijeljačke jarke na visoravni Vingre.

Zračni bojevi. 21. t. mj. oborio je francuski letioc danju jedan „Albatros" kod Longue Voisni. Četiri su njemačka dvokrovnika bila jugoistočno Nesiesa oborena od dviju francuskih protivnika. U noći od 22. t. bacilo je francusko jato ljetala 70 taneta na kolodvore i željeznički prugu Tergier i Lihons.

11 sati u noći. — Topovski bojevi na obim brijegovima Somme i kod Fleurya. Kod uspjelog naskoka sjeverno Maurepasa zarobismo nekoliko vojnika. Odbili smo napadaje sa ručnim granatama na jedno naše utvrđenje kod Vauxa i Chapitra.

Engleska.

London, 23. Reuterov ured javlja iz Soluna: Na Doiranskoj fronti nema nikakve promjene. Razrušili smo željeznički most. Na Strumskoj fronti zapriječilo je naše topništvo neprijateljsko napredovanje kod mosta kraj Koprive. Uništili smo i neprijateljska konjanička odjeljenja.

Italija.

Rim, 270. Služb. izvj. od 21. t. mj. — Jako nevrijeme na čitavom bojištu nije moglo da zapriječi živahnu topovsku djelatnost. Neprijateljsko je topništvo djelovalo na Trentinskoj fronti i u gornjoj dolini Buta. Bilo je posvuda suzbito od našega topništva, koje je uspješno djelovalo i prema Dravskoj dolini, gdje je bio spriječen željeznički promet. Vršili su se manji bojevi u dolini Astico. U odsjeku Plava bio je neprijatelj suzbit te je ostavio u našim rukama od prilike 20 zarobljenika. U Goričkom odsjeku i na kraškoj visoravni jačaju naše čete zauzete položaje. Neprijateljsko je topništvo bacilo nekoliko granata u Goricu i prema mostu na Soči, a da ih nije oštetilo. Na obim stranama neprestana topovska djelatnost u svrhu smetanja radnje oko utvrdjenja. Neprijateljske su baterije opstrijeljavale gorićku bolnicu i ranile nekoliko sanitetskih vojnika.

Domaće Vijesti.

Za vlasnike zemalja. Svi vlasnici zemalja ležečih u gradu Pule i izvan iste (oranice, sjekokose, vrtli i t. d.) koji borave u Puli i nijesu se još prijavili kod općinskog ureda u Puli, bivaju pozvani u vlastitom interesu, da se prijave kod c. i k. tvrdjavne intendancije do konca tekućega mjeseca u prostorijama bivšeg „Gabinetto di lettura" I. pod. — Pula, dne 24. kolovoza 1916. C. kr. tvrdjavni komesar.

Primamo iz Kanfanara. Prigodom imendana Njegovog Veličanstva, bijaše sakupljeno za crveni križ u ovdješnim hrvatskim i njemačkim školama K 124.—. Svota se je predala upravi „Polaer Tagblatta".

Iz Hrvatske.

Hrvatski delegati u Budimpešti. Dne 22. o. mj. otputovalo je više hrvatskih delegata u Budimpeštu. Delegati će prisustvovati kod sjednica zajedničkoga sabora, u raspravama o novim poreznim osnovana.

Poginuo zagrebački športaš. Zagrebačke novine donose, da je dne 15. o. mj. poginuo poznati zagrebački biciklista Franjo Gregl kao pilot jednog vojnog aeroplana.

General Gjuro pl. Tomičić. Dne 19. o. mj. umro je u Beču umirovljeni general Gjuro pl. Tomičić u 75. godini života. Pokojnik bio je rodom iz Račica u gorskom kotaru. Sudjelovao je u ratu god. 1866 u Češkoj. God. 1903. stupio je u mir, dok je već god. 1910. bio biran narodnim zastupnikom i članom ugarske gospodske kuće.

Traže se postolari. Čitamo u zagrebačkim „Novinama": Za jednu vojničku radionicu u Hrvatskoj traži se odmah 80 postolarskih majstora i pomočnika, a za jednu gradjansku radionicu, u kojoj se izvadja vojnički posao, deset takovih sila uz običajnu plaću. Prijave prima trgovačka i obrtnička komora u Zagrebu.

Traže se zidari. Zidarski radnici, koji bi bili voljni dobiti zarade uz povoljne uvjete, nek se obrate na trgovačko-obrtničku komoru u Zagrebu.

Iz Dalmacije.

Počasni gradjanin. C. kr. namjesnik grof Attems izabran je počasnim gradjaninom u općinama Ercegnovi, Dobrota, Lastovo i Tivat. — Općina Ercegnovoga izabrala je istodobno počasnim gradjanima gen. pješ. pl. Sarkotića, podmaršala pl. Webera i Rollingera, te kot. poglavara Gjupanovića.

Previšnje odlikovanje. „Smotra Dalmatinska" donosi: Njegovo se c. i kr. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo udijeliti grofu Mariju Attemsu-Heiligenkreuz veliki krst reda Franje Josipa s ratnom dekoracijom.

Prodano Bottino remek-djelo. Nekoji pomorci u Vrboskoj kupili su filingranski ostentorij, što ga je izradio Josip Botta, zlatarski majstor u Splitu. To remek-djelo prodano je za 12 tisuća kruna, a naši su ga pomorci darovali svojoj mjesnoj crkvi.

Glavna skupština parobr. društva „Dalmatia". Austr. dioničko parobrodarskog društva „Dalmatia" održalo je dne 15. o. mj. svoju glavnu godišnju skupštinu u Voloskom. Skupštinari su zastupali 16.000 dionica. Zaključeno je, da se dade dividenda od 5 po sto, t. j. 7 K po dionici.

U smislu štatuta izabrano je novo upravno viječe. Vlada je imenovala tri člana: podadmirala u m. Zieglera (koji je predsjednik društva), E. Poljča i lin. kap. u m. Katarinića. Dioničari izabraše sedam članova: A. Bogdanović, dr. E. Grgić, P. Negri, D. Medović, V. Rismondo, J. vit. Tomičić i S. vit. Topić. U nadgledno viječe birani su: D. Makačić, ravnatelj M. Ježina i dr. O. Rybar.

Poziv mornarima. Dalmatinske lučke oblasti izdale su naredbe po kojoj su obvezani da se smjesta prijave na lučkom uredu svi trgovačko-pomorski kapetani, poručnici, strojari i sve druge osobe, koje vrše bilo kakovu službu na palubi i

kod strojara (mornari, ložači, kuhari i. t. d.), uopće sve osobe, do 60 godine koje posjeduju mornarsku službovnu knjižicu (matrikulu).

Štipendij. Dalmatinski zemaljski odbor raspisao je štipendij od godišnjih 300 K za djaka, koji bi pohađao nautičku školu.

Razvlaštenje zemljišta. „Smotra Dalmatinska“ javlja, da je upućen za vojničke svrhe postupak za razvlaštenje zemljišta, što leže na polutoku Prevlaci i kod Mandaline u Župi dubrovačkoj.

Razne Vijesti.

Prijestolonasljednik vlasnik saske pukovnije. Javlja se iz Beča, da je nadvojvoda prijestolonasljednik postao vlasnikom saske fizilirske pukovnije br. 108.

Nadvojvode uče hrvatski. „Obzor“ donosi: Saznajemo od bosanskog franjevca fra. Augustina Čičića, s kojim smo govorili na njegovu prolazu kroz Zagreb u Bosnu, a koji je u Beču poučavao djecu prejasnih visosti Leopolda Salvatora i Blanke, da mladi nadvojvode uspješno govore hrvatski. Od više godina nazad bio je običaj na dvoru nadvojvode Leopolda Salvatora, da su sinovi njegovi — nj pet — učili hrvatski. Fra. Augustin Čičić je počeo instrukciju u mjesecu ožujku o. g., pa je imao trojicu nadvojda: Antona, Franju Josipa i šestgodišnjeg Karla. Ovaj je posljednji istom ove godine počeo učiti i naučio je toliko, da se u običnoj konverzaciji već bez poteškoća snalazi. Uz nadvojvodu Leopolda Salvatora znadu dakle hrvatski i svi njegovi sinovi.

Povišenje skuparinskog doplatka državnim činovnicima. Prvo opće činovničtvo društvo u Beču javlja, da je njegov predsjednik, tajni savjetnik Dr. Bernatzky, dne 7. o. mj. predao ministru-predsjedniku molbu za povišenje skuparinskog doplatka državnim činovnicima u Austriji, njihovim udovicama i siročadi i za podijelijenje potpore pensionircima. Ministar-predsjednik obećao je, da će vlada uzeti u obzir molbu, a da već može kazati, da je poduzela shodne odredbe za doznačenje potpore državnim pensionircima.

Snaga austro-ugarskih pozicija na talijanskoj fronti. Luigi Barzini opisuje u „Corriere della Sera“ položaje naše vojske na talijanskoj fronti, kojih ocenjuje nenadmašivo sigurnima od bombi. O položajima na visoravni Doberdoba kaže: Radi se o izvrsno uređenim hotelima, u koje se mogu povući cijeli batalijuni. Oni su uređeni sa svim konfortom, i u sanitarnom su pogledu bez prikora. Ništa im se ne može staviti uz bok.

Izvoz petrolejskih produkata iz Rumunjske obustavljen. „Pester Lloyd“ prima iz Bukarešta, da je rumunjski ministar trgovine odredio obustavu izvoza petrolejskih produkata iz Rumunjske.

Odziv na socijalistički mir. „Vorwärts“, organ socijalno-demokratske stranke, donosi, da je na proglas ekseutivnog odbora njemačke socijalne stranke od dne 11. o. mj., kojim se je proglasila opća peticija za čim skoriji mir bez aneksije, stiglo već prvoga dana u samoj Vratislavi 17.000 potpisa. Uz radnike potpisali su peticiju i brojni trgovci. Činovničtvo se je od potpisa sustegnulo. Iz sviju krajeva dolaze vijesti od velikom uspjehu kod sabiranja potpisa.

Engleska i Švedska. U Londonu očekuju kraljevski proglas, kojim će se zabraniti i izvoz onih predmeta, koji su se dosele smjeli izvoziti u Švedsku. Te mjere bit će poduzete stoga, jer se švedski uvozničl nečkaju dati objašnjenje o daljnoj porabi predmeta, što ih izvoze iz Engleske.

Ustavljeno rusko napredovanje. Iz Petrograda dolazi vijest, da su ruske vojske zadnjih dana samo neznatno napredovale. „National Tidende“ veli, da se to u Petrogradu objašnjava time, što se je naprijatelj smjestio u izvanredno jakim pozicijama, iz kojih se može baciti tek iza dužeg vremena. Te su pozicije tako jake, da ih opkoljuje do pet redova streljačkih jaraka.

Žalosna statistika. Društvo za proučavanje socijalnih posljedica rata, što se je osnovalo u Kodanju u Danskoj, izdalo je pred nedavno statistiku o gubicima na zdravlju i životu, dakako samo u ratujućim vojskama, bez obzira za civilno pučanstvo.

Po ovom iskazu imao je sporazum (Belgija, Englezka, Italija, Rusija, Srbija i Francuzka) do sada 2,853.000 mrtvih, 6,942.000 bolesnih 9,795.000 ranjenih i 2,082.800 invalida. U koliko su ovi podaci pouzdani, to ga nije moguće konstatovati.

Talijanskih listovi o gubicima i troškovima Italije. O velikim gubicima, što su ih Talijani pretrpjeli kod Gorice donose talijanski listovi upravo goleme brojeve. Svi listovi donose osmrtnice, a u samom jednom milanskom imade ih 394. U bojevima kod Gorice, postigli su Talija i, kako to sami ispovijedaju upravo rekord u ovom svjetskom ratu.

Isto su tako nečuveno poskočili i talijanski ratni izdatci. Dok su u prijašnjim mjesecima iznosili troškovi do 700 milijuna lira, poskočili su u lipnju na 1,162.000.000. Dohoci su nasuprot porasli jedva za 600 milijuna.

Zabranjen spis. Bosansko-hercegovačka vlada zabranila je širenje spisa: „Die katolische Moral als Grundlage für die vom hl. Vater gewünschte Friedensaktion“ od P. Mathiesa.

„Titanic“-parnica obustavljena. „Hamburger Fremdenblatt“ javlja iz Rotterdama: Protiv White Star Linie u Saveznim Državama podignuta parnica na odštetu radi potonuća „Titanica“ dovršena je nagodbom. White Star Linie plaća 520.000 dollara (2.600.000 kruna) odštete, a tužba je povučena.

Brisan odvjetnik. Javljaju iz Sarajeva: Na temelju zaključka odbora odvjetničke komore brisan je odvjetnik u Sarajevu dr. Milan Srškić iz listina odvjetnika za Bosnu i Hercegovinu, pošto mu je presudom policajne direkcije oduzeto bosansko-hercegovačko zemaljsko pripadničtvo.

Poljske škole u Pragu. Osim jur otvorenih pučkih škola, otvorena je u Pragu također i ženska i muška gimnazija. Ovih dana otpočelo se je upisivanjem djaka.

Prekiselo grožđje. Ruski listovi potvrđuju, da je sabrano na putu, koji vodi u Lavov, veliko mnoštvo austrijskih četa. Pokušaj, da se slomi njihov otpor, ne bi se isplatio, kad bi se sve i Lavov i zauzelo, jer bi bile žrtve prevelike. Lavov ima samo političku važnost, dok je bez svake strategične vrijednosti.

Izjava jednog diplomata o Rumunjskoj. Bečka „N. Fr. Presse“ donosi berlinski razgovor sa nekim dobro upućenin balkanskim diplomatom. Položaj u Rumunjskoj nije doduše jasan. Rumunjska ostaje neodlučna u prvom redu radi prepolagane ofenzive na zapadu. Uzak komad zemlje, što ga je antanta osvojila, potpunoma je uništen. Upravo tako dogodilo bi se i Rumunjskoj. Pošto ofenziva saveznika u Karpatima napreduje, bila bi Rumunjska napadnuta s triju strana. Osobito teškU zadaću imala bi sa Bugarskom, koja je upravo sjajno pripravljena. Kad se ne bi Rumunjska htjela oprijeti prelazu ruskih četa, bile bi centralne vlasti prisiljene navjestiti joj rat.

O životu srpskoga kralja Petra. Srpski kralj Petar živi, kako to njemačke novine javljaju, u malom mjestu Halkisu otoku Eubeji u Grčkoj. Živi i stanuje jednostavno: ima jednu spavaću sobu i salon, kuhinju i jednoga slugu. Kako nam je poznato, crtali su novinari kralja Petra kao vrlo bolesnoga i slomljenoga čovjeka. „To je možda bio — piše N. Fr. Presse“ — kad je usred zime g. 1916. morao bježati iz zemlje. No boravak na Eubeji je njegovo zdravlje jamačno tako ojačao, da može dnevno provaliti 40 km. na svojim motornim dvokolicama, što je njegova omiljena zabava. Za politiku se ne brine, nego jo je prepustio svomu sinu, prijestolonasljedniku Aleksandru. Na Halkidi ga ne zovu srpskim kraljem, nego jednostavno „Gospodarom Topole“, pod kojim je imenom 70-godišnji srpskim kralj iznajmio i seljačku kuću na Egejskom moru.“

„Društvo za tvorbu ruske državne karte nakon pobjedonosnoga ruskoga rata. „Hrv. Riječ“ piše pod nadnevkom* 17. o. mj.: Danas dolazi vijest o osnivanju „Društva za tvorbu ruske državne karte nakon pobjedonosnoga ruskoga rata“. Društvo ima svrhu vršiti „historijske, narodne, državne i slavenske zadatke“ koje će se vršiti pismenom i usmenom propagandom. Članovi su društva senatori, historičari, pravnici, publicisti i, kako tvrdi petrogradska vijest, neprekidno stižu mnogobrojne prijave za pristup u društvo. Čini se, da je ovo društvo — društvo za propagandu ruskih ratnih ciljeva, koji su se po poznatoj nedavnoj Sazonovljevoj riječi obratili iz Azije na Carigrad i prama zapadu.

Poznati kadetski vodja, prof. Miljukov sasvim pristaje uz nacionalističke ruske ratne ciljeve. On, kako kaže vijest „Neue Freie Presse“, zahtijeva „da se rat ne smije svršiti bez osv[illegible]jenja Carigrada. Rusija mora imati morska tijesn[illegible] i to ne zbog toga da izvrši testamenat Pet[illegible] Velikoga, niti zbog neke crkvene romantike, neg[illegible] iz gospodarskih razloga, jer se nada snažno[illegible] razvoju, ako bude imala slobodni put u Sredo[illegible] zemno more i ako bude vladala nad izlazim[illegible] Crnoga mora“. Uz ovo Miljukovljevo gledišt[illegible] pristaju uopće kadeti, i kako će se stoga drža[illegible] prema javljenim spremanim promjenama u rusk[illegible] vladi, to se još ne zna. Ne treba, uostalom, [illegible] dodati, da je uvjet za ostvarenje tih ruskih c[illegible]ljeva pobjeda, pa će se o njima odlučiti na ra[illegible]tištima, gdje se vojske centralnih vlasti snažn[illegible] opiru svim antantinim naporima.

KINO
Crvenog križa.
ULICA SERGIJA BROJ 34.
Danas novi raspored.
Neprekidne predstave.
Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.
ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fi
Uči se može kod svake slike.

„Hrvatski List“ može se kupiti va[illegible] u 6 i pol sati ujutro u našoj proda[illegible] vaonici Via Sissano broj 3 (Uprav[illegible] „Il Gazzettino di Pola“), gdje se pro[illegible] daje također „Polaer Tagblatt“.

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI
posluje
opet redovito u svojim
prostorijama
Narodni dom, I. kat, desno
Ured je otvoren svaki delavni dan:
od 9—12 sata prije podne te
od 4—6 sata poslije podne.
Za nadzorni odbor: Dr. Lovro Scalier
68
Za upravni odbor: Dr. Ivo Zuccon

AUGUST ŠENOA.

Vladimir.

(Nastavak.)

„Razidjimo se, ako te je volja.“

„Ne, mi moramo do groba ostati zajedno. Prisega me veže.“

Klara slegnu ramenima.

Oboje življahu zajedno za sebe, uz sebe, bez sebe. To bijaše drugo poglavlje Dobranićeva romana.

Sve ove silne nicahu iz dubine Dobranićeve duše, kad se je šetao po svom malenom zakloništu, svi prizori minulih dana prolažahu ispred njegovih očiju, a na njegovu licu pojavio bi se jad i čemer, jer kad je slagao i složio sve račune svojih doživljaja, morao je priznati, da je uspjeh tih računa: „izgubljen život!“, da, izgubljen, da je njegovo srce prostrijeljano usred srijede. Klara je saznala, da joj se muž nije iznevjerio u Požunu, da su glasovi o ašikovanju sa baronicom pusta laž, da je cijeli povod dvoboju bio skroz političan, da je Dobranić sa baronicom, koja je bila napustila svoga muža, jer je bio pijanica i surov bećar, samo dvije kadrile plesao. Klara je saznala, da je sve to bila samo babja spletka, osveta one zlobne udovice, koja bješe žrtvom Klarine ljubavi postala. Dobranić bijaše opravdan pred svojom ženom, pred očima svijeta. Ali Klara? Strašću zanešena bila je pogrješila, bila je ime svoga muža okaljala. Za nju ne bijaše opravdanja; ona je mogla smanjiti svoj grijeh samo gluhim kajanjem, pravom materinskom brigom. Nu Klara ostade Klarom, i po svom grijehu strasvenom i ponositom. Bučnom zabavom, raskošnim živovanjem htjede zaglušiti glas vapijući svoje savjesti i vazda omamljena odbijati od sebe strašnu zbilju. Djecu svoju njegovala je istina Bog, ali nije s ljubavlju trijezne razborite majke, koja radi da od nježne mladice uzgoji zdravo, čisto stablo, već s onim slijepim, strasvenim maženjem, koje obožava djecu poput kumira, koje se podaje svakoj krivoj volji djece, te sve pogrješke dječije smatra pameću, pa ih i očito odobrava.

Klara bučila je po zagrebačkom društvu i dalje. Karte, konji, kočije, moda, šampanjac ispunjahu joj dane života, a pri tom se topio pod njezinim rukama novac kao snijeg. Sta više, kad je bučni život, kad su hrle godine stale dirati u svježi cvijet njezina lica, te je valjalo posegnuti umjetnim doskočicama, prometnu se Klara formalnom koketom, ističući se hinjenim sjajem i ličilom i ljubakajući na sve strane. Dobranić je gledao, šutio. Videći, da mu ženina raskošnost protiplje imetak, da mu imanje pod teretom duga sve više i više gine, tražio je lijeka u visokim službama, da mu unosna plaća bar donekle zacijeli ljute financijalne rane. Politička samostalnost njegova ode po netragu. Sve življe rastući narodni pokret uvjeri ga, da su želje narodne pravedne, da je domaće pravo ugnjeteno; on je to čutio, al nije toga ispovjedio, nije se zato boriti smio. Financijalna nevolja učini ga ovisnim, plahim. Jer kako stajaše borba? Velikaši, plemići, državna moć, neuki puk stajaše proti šaci zanosiths doduše, ali malo imućnih boraca: sistem od 800 godina sa svima tradicijama i predsudami proti ilirskoj novotariji. „Želje su pravedne, ja sam pogriješio,“ šaptaše sebi Dobranić, „ali te su želje idealne, neizvedive; one nijesu jake oboriti stari ukorenjeni sistem, niti se opirati žilavomu madžarskomu narodu: Ilirci ne će nikad pobijediti. Zato moram šutiti proti volji srca svoga, jer nijesam svoj, jer me je huda sudbina odsudila, da robujem, — inače sam propao.“ Pa ako je u Dobraniću bila zaostala iskra prijašnje odvažnosti, krvavi srpanjski dan 1845., gdje je tekla na Markovu trgu krv ilirskih rodoljuba od pušaka talijanskih vojnika po zapovijedi bana Madžara, utrnu i tu zadnju iskru u Dobranićevu srcu. Ilirci bijahu pobijedjeni, a Dobranić se morao držati mogućnika, da održi svoju službu, da dodje do veće službe. Svijet pako mislio je, da je barunsoga stola predsjednik Dobranić vrlo, vrlo boga. Dobranić bijaše, kako rekosmo, zaduben u omašne spise teške parnice, kad netko pokuca na vrata njegova zakloništa.

„Slobodno!“ reče Dobranić.

U sobu stupi mladić i pokloni se duboko.

„Prepokorni sluga, domine magnifice, čast mi je predstaviti se Vašoj velemožnosti.“

Dobranić dignu glavu i pogleda mladića.

„Tko ste vi?“ zapita mladića.

„Vladimir Milković na vašu službu; — čast mi je ovdje predati preporučeno pismo od gospodina profesora Nijemčića.“

„Ah!“ dignu se Dobranić uzev pismo i pogledav mladića pozornije, „vi ste onaj, što mi ga je profesor Nijemčić preporučio za inštruktora moga sina.“

„Na službu.“

„Lijepo! Lijepo! Gospodin profesor Nijemčić hvalio mi vas je veoma. Da, vi ste i poeta.“

„To jest, magnifice,“ reče mladić porumenivši, „ja katkad pravim stihova.“

„I latinskih?“

„Te sam pravio samo u gimnaziji za zadaće; sada pravim samo ilirske.“

„Ali tako! To jest hrvatske.“

„Da hrvatske, to je svejedno.“

„Pa ih tiskate?“

„Samo nekoje.“

„Gdje?“

„Mi imamo žalibože samo jedan zabavni časopis: „Ilirsku Danicu“.

„A, u Gajevoj „Danici“! Vi ste dakle Ilirac.“

„Jesam, magnifice.“

„Pa vi to meni tako odlučno velite?“

„Dakako. Ja ne mogu tajiti svoga uvjerenja.“

„Ne mislite li, da bi vam ta iskrenost i vaše davorije mogle škoditi? Vi ste pravnik, postat ćete danas sutra sudac, činovnik, odvjetnik, pa gospoda su vrlo stroga.“

„Znam, da se dandanas poglavito na to gleda, što tko misli, a ne, što tko zna. Ja se medjutim nijesam odlučio za kakovo zvanje, istom se pripravljam za život. Ma da sam se i odlučio, ne bi me ta odluka mogla priječiti, da ispovjedim ono, što mislim i za što se borim.“

„Vi tu govorite vrlo odvažno, kanda ste sigurni za pobjedu, mladi prijatelju.“

„Oh, magnifice, i jesam dušom i srcem uvjeren, da će narod pobijediti, jer su njegove želje pravedne.“

„Možete li već prosuditi, što je pravedno, što li nije?“

„To jest, ja dakako još nijesam zrio čovjek ali moje srce pomukalo me je na to uvjerenje, a ja vjerujem svojemu srcu.“

„Vi ste plemić, mladi gospodine, meni je vaša obitelj poznata.“

„Jesam plemić, magnifice.“

„Znate li, zašto sam to natuknuo? S dva razloga. Za prvo se čudim, da se sin poveljenoga staleža može podati idejam, koje prijete uproštastiti plemstvo.“

„Ja nijesam jakobinac, magnifice domine, ja štujem našu prošlost, ponosim se njome; to naše plemstvo davnih vijekova osvjetlalo je narodni lice, obranilo je domovinu, Ali vremena gvozdenih maćeva minula su, sada se bijemo perom, i tu bi plemstvo moralo prednjačiti. Vrijeme je kao rijeka: voda u rijeci teče naprijed, ne može stati. Tko se tomu naravskomu tečaju opire, mora potonuti. Ja želim jedamput prednjačiti.“

„Želim vam dobru sreću, mladi gospodine, ali vi brzo mislite, prebrzo; vidi vam se, da ste pjesnik. Pazite, vrijeme ide naprijed, ali samo pješice; ne leti, jer nema krila. Još jedno. Vi želite dakle biti učiteljem moga sina?“

„Želim i molim, magnifice domine.“

„Profesor Nijemčić vam je uvjete priopćio?“

„Jest.“

„Vi ste zadovoljni?“

„Jesam posve.“

„Primate li se toga posla od nužde?“

„Nipošto, ja dobivam potporu od kuće.“

„Zašto ste se dali sklonuti na ovo zvanje? Ne protivi li se učiteljstvo vašoj plemićkoj svijesti?“

„Nimalo. Ja pače mislim, da je uzvišeno i plemenito, da ono malo, što znam, saopćim drugomu, koji manje zna. Moji roditelji stoje dobro, ali nijesu bogati. Ja im ne ću otimati preko mogućnosti novaca, što im treba za gospodarstvo. Privredjujući više, nego mi za svakdanju potrebu davaju, mogu nabaviti sredstva za više naobraženje.“

„A kako kanite moga sina podučavati?“

„Ponajprije učit ću ga, što za školu treba.“

„Ponajprije? A molim vas, što poslije?“

(Nastavit će se.)